

Kraków i jego symbole: jak czytać średniowieczne miasto?

2018-01-02

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zaprasza mieszkańców na fascynującą podróż do świata średniowiecznej wyobraźni, czyli na cykliczne święto Rynku Podziemnego „Drażenie miasta”. Każda edycja to inny temat przewodni - rok 2018 będzie poświęcony symbolom, przedstawionym z trzech perspektyw: heraldyki, historii sztuki oraz historii antropologicznej. W styczniu odbędą się wykłady ekspertów, warsztaty, spacer edukacyjny, zajęcia dla dzieci oraz turniej szachowy. Pierwsze spotkanie już 9 stycznia!

Bogata oferta wydarzeń towarzyszących daje duże możliwości wyboru. Zainteresowanych wymiarem teoretycznym wybranego zagadnienia MHK zaprasza na prowadzone przez ekspertów wykłady (we wtorki), a tych, którzy preferują aktywność poznawczą, na warsztaty oraz spacer edukacyjny (w soboty). Zajęcia dla rodziców z dziećmi, tradycyjnie, odbędą się w ostatnią niedzielę stycznia. Jest też wyjątkowa propozycja - turniej szachowy, bo przecież „królewska gra” posiadała i nadal posiada tak wiele znaczeń.

Na wszystkie wydarzenia w ramach „Drażenia miasta. Święta Rynku Podziemnego” wstęp jest bezpłatny. Obowiązuje rezerwacja miejsc w Centrum Obsługi Zwiedzających (Rynek Główny 1, info@mhk.pl). Kuratorka wydarzenia: Katarzyna Winiarczyk.

Program:

Emblemat:

- **9 stycznia, godz. 17.30 - Czytanie znaków - herb Krakowa**, dr hab. Zenon Piech, prof. UJ - wykład
Żyjemy w świecie znaków, starych i nowych, przemawiają do nas, komunikują pewne treści. Czy potrafimy poprawnie je odczytać? Podczas wykładu zaproponujemy odczytanie treści najważniejszego krakowskiego znaku - herbu miasta. Przedstawione zostaną jego geneza, etapy rozwoju, treści i funkcje, a także to, jak mocno przez niemal siedem stuleci był związany z historią miasta i państwa.
- **13 stycznia, godz. 10.00 - W poszukiwaniu herbów i pieczęci z krakowskich Sukiennic**, dr hab. Zenon Piech, prof. UJ - spacer (miejsce zbiórki: wieża Ratuszowa)
Krakowskie zabytki, nawet te znane, kryją tajemnice. W hali Sukiennic znajduje się duży zespół herbów i pieczęci miejskich i cechowych. Liczy on ponad sto obiektów. Tysiące turystów i krakowian przechodzą codziennie przez Sukiennice, spoglądają na herby. Co wiedzą na ich temat? Jest to jeden z największych w Polsce zespołów heraldyczno-sfragistycznych, wykonany w 1895 roku, dopełniający treści ideowych Sukiennic przebudowanych przez Tomasza Prylińskiego. To manifestacja stołeczności Krakowa zarówno staropolskiego, jak i galicyjskiego - „polskiego matecznika”. W czasie wycieczki poznamy historię tego zespołu, jego pierwotne przesłanie ideowe i zmiany, jakim uległ po II wojnie światowej.

Gest:

- **16 stycznia, godz. 17.30 - Król w mieście. O symbolach monarszej obecności w przestrzeni Krakowa**, dr hab. Marek Walczak (UJ) - wykład
Kraków jako królewskie miasto rezydencjonalne, a później stolica Królestwa Polskiego,

był główną siedzibą monarchów. Nawet pod ich nieobecność w przestrzeni miejskiej można było napotkać widome znaki i symbole ich panowania. Poprzez wspaniałe fundacje artystyczne starano się podkreślać ciągłość dynastyczną, czemu służyły zarówno dostępne na co dzień dzieła, takie jak nagrobki w katedrze na Wawelu z wizerunkami dawno zmarłych monarchów, jak i dekoracje okolicznościowe przygotowywane z wielką starannością z okazji koronacji i królewskich pogrzebów. Zwierzchność króla nad Krakowem symbolizowały „miejsca władzy”, czyli budowle związane z władzą wkomponowane w przestrzeń miejską, jak domniemany pałac królewski przy Rynku Głównym 17 albo kaplica „królewska” po południowej stronie fasady kościoła Dominikanów. Zwierzchność ta była akcentowana nawet w ratuszu, gdzie w izbie pańskiej wymalowany był poczet władców Polski, i w kościele Mariackim, gdzie herby miasta znajdowały się niemal zawsze w towarzystwie Orła Białego.

- **20 stycznia, godz. 20.00 - W świecie symboli i gestów średniowiecznych tańców dworskich**, Romana Agnel, Dyrektor Baletu Dworskiego Cracovia Danza – wykład połączony z warsztatami tanecznymi.

Etykieta:

- **23 stycznia, godz. 17.30 - Czytanie średniowiecznego miasta: tożsamość i pamięć**, prof. Halina Manikowska, dr Piotr Okniński (PAN) – wykład
W poświęconym ideologii miasta komunalnego wykładzie będziemy poznawać narzędzia, jakimi ono dysponowało, budując swoją tożsamość. Będziemy sięgać m.in. do wielkiej księgi przywilejów Krakowa – Kodeksu Behema, by zagłębić się w lekturze symbolicznej przestrzeni i topografii miejskiej i uchwycić fundamenty ładu ustrojowego i społecznego średniowiecznego miasta.
- **27 stycznia, godz. 10.00-19.00 - Drażnienie miasta. Turniej szachowy z okazji święta Rynku Podziemnego** organizowany we współpracy z Krakowskim Klubem Szachistów.
„W średniowieczu znano wiele zajęć towarzyskich, ale szachy stały się czymś znacznie ważniejszym niż zwykła gra, jako że tworzyły swój własny świat. [...] graczom, którzy zasiadali do gry, niejednokrotnie wydawało się, że na szachownicy sterują losami bitwy czy swego ludu, że są królami, którzy potrafią zapanować nad rzeczywistością” (Robert Bubczyk, Szachy i Rycerze, o grach planszowych w angielskiej kulturze wyższej późnego średniowiecza).
Regulamin turnieju: [Pobierz](#)
Zgoda rodzica/opiekuna na udział dziecka w turnieju: [Pobierz](#)
- **28 stycznia, godz. 10.30 - Blazonujemy, czyli poznajemy tajniki języka heraldyki!**, Katarzyna Winiarczyk, Justyna Kutrzeba (MHK) – projektowanie herbów, warsztaty dla rodzin
Wspólne projektowanie herbu to nie tylko dobra zabawa, ale także okazja do przekazania dzieciom informacji o historii rodziny, na przykład o tym, gdzie mieszkali, jakie zawody wykonywali nasi przodkowie lub jakimi cechami się wyróżniali.
Zapraszamy Państwa na lekcję rodzinnego patriotyzmu!